СТАР-СТАР - Првиот колектив на сексуални работници на Балканот

ДОБРОВОЛНА СЕКСУАЛНА РАБОТА

VOLUNTARY SEX WORK

STAR-STAR – The first sex workers' collective in the Balkans

СТАР-СТАР - Првиот колектив на сексуални работници на Балканот

Доброволна Сексуална Работа

Истражување спроведено помеѓу сексуални работници

Скопје 2016

Издавач: СТАР- СТАР - Првиот колектив на сексуални работници на Балканот

Ул. 11 Октомври 22

1000 Скопје

Р. Македонија

Автори: Борче Божинов, Глигор Чанов

Лектура и превод: Бојан Илковски

Дизајн: Игор Стојановски

Реализацијата на истражувањето и публикацијата е поддржано од Фондацијата Отворено Општество.

Би сакале да изразиме голема благодарност до сите кои што дадоа стручна помош и поддршка за подготовка и реализација на истражувањето.

Содржина:

1. Основа на истражувањето

2. Главни цели на истражувањето

3. Метод, време и место на истражувањето

4. Истражувачки тим

5. Анализа на резултати од истражувањето

- **5.1.** Демографски податоци
- **5.2.** Доброволна сексуална работа
- **5.3.** Легализација на сексуалната работа

6. Заклучоци и препораки

- **6.1.** Анекс 1
- **6.2.** Анекс 2

1. Основа на истражувањето

Сексуалните работници се жени, мажи и трансродови луѓе кои добиваат пари или материјални добра во замена за сексуални услуги и кои свесно се вклучуваат во активности за генерирање приходи, дури и ако тие не сметаат дека сексуалната работа е нивна професија.

Ставот на популацијата за сексуалните работници и сексуалната работа, воопшто

„Проститутките се земени присилно. Не верувам дека жена од ќеиф би ја работела таа работа бидејќи не е баш лесна. Мажите ги има секакви и мора на секој да удоволи. Па садисти, па со болни фетиши, сваштa. Јас лично, таквиот начин да заработувам и да се прехранам не би си го допуштила, но не сум тука за да ги осудувам тие жени или девојки кои најчесто ги лажат дека ќе дојдат до работа, а потоа ги носат на сосема трети места. Имаат надеж дека животот ќе им донесе нешто светло. Не би сакала да почувствувам како е да се биде во нивна кожа“.

„Тие што сакаат скапа кола, многу пари, изласци, чанти, облеки и не знам веќе што, за тие си се знае името. СПОНЗОРУШИ. И такви веќе среќаваме на секој чекор. Е тие, неможам да не ги гледам напреку и неможам да ги жалам. И јас сакам пари, и јас сакам многу нешта, ама не си ги заработувам така што го подавам моето тело на некој си со полн паричник и јака кола. Е, од вакви ми се гади веќе”.

Како и во голем број земји, така и во Република Македонија постои негирање на сексуалната работа како работа. Негирањето на сексуалната работа како услужна дејност е постојано присутно и помеѓу општата популација, но и во државните институции. Како примери на услужни дејности покрај сексуалната работа, би ги навеле и останатaтите услужни дејности и професии кои се насочени кон задоволување на одредени телесни потреби, односно масер, јога или аеробик инструктор. Голем дел од општата популација ги користат услугите од споменатите професии за задоволување на одредени телесни потреби. Доколку користењето услужни дејности кои задоволуваат одредени телесни потреби не се забранети, која е причината што сексуалната работа е забранета?
Како синоним кој голем дел од општата популација го користи за сексуален работник, е синонимот „професионалка”. Сексуалната работа, најчесто општата популација ја препознава како најстариот занает на светот.

Во некои култури, уметноста за да се предизвика одредено сексуално задоволство се изучувало во одредени училишта, а само оние кои успешно ги совладувале вештините и знаењата поврзани со сексуалното задоволство, можеле да се занимаваат со сексуална работа. Се додека не е криминал да се побара и даде пари или материјални добра во останатите услужни дејности, и се додека не е криминал две полнолетни лица доброволно да можат да имаат сексуални односи, перцепцијата како „општествено зло" е сосема погрешна.

Третирањето на сексуалноста како прекршок, придонесува до оддалечување на сексуалните работници од здравствените сервиси. Како останати причини за истражувањето се континуираната „посветеност " на владините институции кон човековите права на жртвите на трговијата со луѓе, но од друга страна игнорирање и непочитување на правата на сексуалните работници кои секојдневно се кршат од страна на полицијата, институциите и медиумите.

Референци:
http://www.who.int/hiv/topics/vct/sw_toolkit/115solution.pdf
http://forum.femina.mk/threads/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%82%D1%83%D1%86%D0%B8%D1%98%D0%B0.4927/page-7

2. Главни цели на истражувањето

- Да се соберат индивидуални податоци, перцепции и ставови на сексуалните работници во врска со доброволната сексуална работа и легализацијата на сексуалната работа.

- Да се подигне свеста кај општата популација за сексуалните работници, сексуалната работа воопшто, како и да се претстават позитивните и негативните страни на легализацијата на сексуалната работа.

СТАР- СТАР како здружение на граѓани кое активно ги вклучува лицата од сексуалната индустрија од самото основање, има за цел да ја промовира сексуалната работа која најчесто претставува слободен избор и нема допирни точки со прашањата поврзани со трговијата со луѓе. Од континуираното следење на реалната ситуација во Република Македонија во врска со перцепцијата на општата популација кон сексуалните работници и сексуалната работа воопшто, заклучивме дека е потребно да се направи истражување на ниво на градот Скопје каде што работат најголем дел

од сексуалните работници, за да се соберат информациите и да ги анализираме ставовите на сексуалните работници околу доброволната сексуална работа и легализацијата на истата.

3. Метод, време и место на истражувањето

При ова истражување се користеше методот на анкета. Како анкетари беа ангажирани теренските работници од сцената во Шуто Оризари, затворената сцена и програмскиот асистент во здравствената програма на СТАР, за делот на отворената сцена. Пред да се започне со интервјуирањето, лицата поминаа обука за спроведување на индивидуални интервјуа користејќи структуриран прашалник со следниве теми:

- Демографски податоци
- Доброволна сексуална работа
- Легализација на сексуалната работа

Секој член од тимот беше обучен да ја сочува приватноста и анонимноста на учесниците во истражувањето.

Истражувањето се спроведе во периодот помеѓу април и мај 2016 година во Скопје, на отворената сцена каде се нудат сексуални услуги, затворената сцена, како и сцената во Шуто Оризари.

При креирањето на стратегијата за истражување, се утврди дека доволен број за да се прикаже реалниот став на сексуалните работници за доброволната сексуална работа и легализацијата на сексуалната работа се 73 сексуални работници, односно една третина од вкупно исконтактираните сексуални работници од сите три сцени.

4. Истражувачки тим

Во спроведување на истражувањето учествуваа :

- Борче Божинов – Координатор на истражување;
- Глигор Чанов, асистент во програма за застапување на СТАР - квантитативна и квалитативна обработка на податоци;
- Љупчо Попов, асистент во програма за здравје на СТАР – интервјуер;
- Љубинка Атанасоска, теренски работник во СТАР – интервјуер;

- Имер Ерѓун, теренски работник во СТАР – интервјуер;

5. Анализа на резултати од истражувањето

5.1 Демографски податоци

На територијата на град Скопје, со истражувањето беа опфатени вкупно 73 сексуални работници. Опфатени беа женски, машки и трансродови лица од отворената сцена, затворената сцена и сцената во Шуто Оризари.

Пол	Број	%	Род	Број	%
Женски	29	40	Женски	14	19
Машки	44	60	Машки	44	60
	73	100	Трансродно	15	21

Што се однесува до старосната структура, најголем дел од испитаниците се со година на раѓање од 1987 до 1992 . Деталните податоци за старосната структура се дадени во Анекс 1.

Најголем процент од испитаниците се од ромска националност, односно 52 %. Потоа следуваат испитаниците од македонска националност 38%, албанска националност, а останатите националности се застапени со поединечни случаи. (Анекс 1).

Од вкупниот број испитаници, 57% се со исламска вероисповед, 40% се со православна вероисповед, а останатите религиски припадности се застапени со поеднични случаи. (Анекс 1)

Најголем дел од испитаниците се со завршено основно образование, односно 40%, испитаниците со завршено средно образование се застапени со 26 %, а опфатени се и лица без образование, односно 11% , како и четири лица со незавршено високо образование. (Анекс 1).

Сите испитаници кои беа опфатени со истражувањето се со место на живеење во Скопје.

Што се однесува до работниот статус, најголем дел од испитаниците се невработени, односно 70 %, привремено вработени лица се 21 %, а останатиот дел вработени и лица кои работат непријавено. (Анекс 2)

Од вкупниот број на испитаници дури 64% се сами, во партнерство живеат 13%, а останатите се во брак односно 10 %, и разведени 13 % (Анекс 2).

Најголем дел од сексуалните работници навеле дека живеат со семејство, односно 66%, по нив следуваат лицата кои живеат сами 15% и испитаниците кои живеат со пријатели 14% (Анекс 2).

Вкупно 56% од испитаниците немаат деца, останатиот дел имаат 1 или 2 деца, односно 36%, а само 8% се испитаници кои имаат 3 и повеќе деца (Анекс 2) .

Покрај големиот процент, односно 84% кои имаат здравствено осигурување, постојат и сексуални работници кои сеуште го немаат или неможат да го регулираат истото, односно 16% (Анекс 2).

Корисници на социјална помош се само 27% од вкупниот број на испитаници, останатиот дел, односно 73% и покрај статусот како невработени лица не го користат истото право (Анекс 2).

5.2 Доброволна сексуална работа

Како и општата популација, така и сексуалните работници имаат сосема идентичен секојдневен живот. Секојдневните домашни обврски и обврските околу децата, се едни од најчестите работи кои сексуалните работници ги издвојуваат во истражувањето кое што беше спроведено:

„Па денот најшесто го користам да ги завршам моите обврски околу домот, чистење, перење, пазарување, готвење, бидејќи навечер работам”.

„Покрај секојдневните обврски кон куќата и детето, искачам со пријатели на кафе, кафана и после на работа”.

„По завршувањето на домашните обврски која секоја жена ги има, почнувам да се спремам за на работа”.

Голем дел од сексуалните работници кога би имале можност да се претставаат себеси пред општата популација, најчесто би се претставиле себеси подеднакво исти како и работниците во сите останати професии. Истите ја истакнуваат чесноста во давањето на услуги во својата професија, но и фактот дека и покрај својата професија се и одговорни луѓе како и луѓето од општата популација:

„Па, би им објаснила дека сум на исто рамниште со продавачка, келнерка”.

„Сексуалната работа е работа како и секоја друга”.

„Па, би им кажала дека ниту крадам, ниту пак лажам. Едноставно дека заработувам исто како нив”.

„Сексуалната работа е работа како и сите други професии без разлика дали си наставник, фризер или директор”.

„Како и секој човек што си има своја професија и работи, така и јас живеам и заработувам од мојата работа”.

„Луѓе кои што нудат секс за пари. Тоа е најобича работа како и секоја друга, да копа, да пее.. Тоа не е работа каде што можеш да се вљубиш, туку едноставно секс услуга”.

„Жена која работи и се грижи за семејство”.

„Како човек кој работи за да опстане”.

Како основна причина за започнувањето со сексуалната работа, испитаниците го истакнаа недостатокот на финансии за различни потреби, брзата заработка, но и еден дел од нив желбата за работата која што ја работат.

„Брзо заработување пари и ја обожавам работата”.

„Зашто ја сакам работата и многу повеќе правам пари и не сум мачена од газди”.

„Па што морам, не сум со моите и така оваа работа ми дојде и почнав да ја работам бидејќи не најдов друга” .

„Па морам не што сакам, немам стабилна работа, а морам да ранам дете и затоа почнав со сексуалната работа” .

„Парите. Да не зависам за цигари, марихуана, искачање”.

„Гледајќи ги другите како заработуваат и посакав да пробам и јас” .

„Причината беше моето дете, се разбира финансиски средства”.

„Причината е пари. Бидејќи ми беа потребни за психоактивни супстанци и тоа беше најбрзата заработувачка” .

„Кога активно студирав немав доволно средства за да си го платам школувањето, да си обезбедам егзистенција и имав потреба од помош од семејството”.

Испитаниците во истражувањето имаа пред се идентично мислење за сексуалната работа, односно дека сексуалната работа е работа како и останатите, само еден незначаен сосема мал дел од испитаниците ја согледуваат како лоша појава:

„Исто е работа како и другите, но не е лесно да спиеш во еден ден со 5 или повеќе луѓе”.

„Како и секоја друга работа. Сум работела и надвор од Македонија и верувајте дека е многу подруго”.

„Дека е работа како и секоја друга и дека треба да се прифати како таква”.

„Малку е ризична”.

„Работа со која можеш набрзина да спечалиш пари”.

„Па, не е лесно со секој човек да имаш работа, сексуалната работа е нормална работа”.

„Па, малку е опасно и страшно но мора да ја работам”.

„Па, и тоа е една работа како кога одиш на копање или нешто друго. Исто и сексуалната работа е работа”.

„Многу лошо, ама морам да ја работам оваа работа”.

„Па, не е баш сјајна, секој не би ја сакал ова работа, лошо е, не е сјајно”.

„Од досегашното искуство милам дека сексуалната работа е исто работа како и останаттите, затоа што се нуди, се заработува и се дава услуга”.

Од вкупниот број испитаници, на 34% сексуалната работа им е единствена егзистенција, а останатиот број од испитаниците, односно 66%, покрај сексуалната работа се занимаваат и со други дејности .

Разбирањето на сексуалната работа како работа и обврските околу истата, испитаниците ја истакнуваат со планирање каде ќе работат, начинот на

кој ќе ги нудат своите услуги, како и подготовките околу нивниот изглед и хигиена:

„Размислувам каде би работела, пуштам огласи, договарам по телефон”.

„Во деновите кога работам, планирам каде ќе работам, барам кленти, внимавам на хигиената”.

„Одам во станот, се капам, се средувам и чекам клиенти”.

„Пред се, се подготвувам психички бидејќи се сретнувам со разни луѓе. Си пуштам оглас на интернет, го вклучувам мобилниот телефон и си седам подготвена за некого да задоволам ”.

„Седам на Facebook, интернет и почнувам да барам клиенти. Кога веќе ќе се договорам се спремам за клиентот”.

„Па, преку телефон можам или преку Фејсбук ќе бирам клиенти, се договарам каде да одам, се шминкам и облекувам секси облека”.

„Одам на фризер, се шминкам да бидам убава”.

„Хм, па психички и физички за да можам да издржам. Вообичаено гардероба, шминка и опрема за работа”.

Перцепцијата на општата популација околу поврзаноста на секојдневиот изглед и работата на сексуалните работници најчесто е со високата потпетица, мини здолниште, црвениот кармин, како и носењето провокативна облека. Од вкупниот број испитаници, дури 66% одговориле дека не изгледаат во секојдневието исто, како и кога работат. Само 38% одговориле потврдно.

Испитаниците, најчесто својот изглед при работата го опишуваат:

„Секогаш сум нашминкана, облекувам штикли и кратка сукња”.

„Обично како секој човек, нежна шминка, без штикли”.

„Во зависност од потребите, фармерки, маички, сукњички, корсети”.

„Па се знае, без шминка неможам, без штикли, без парфем и други работи. Танга и убав долни веш”.

„Во зависност од клиентот, како ќе посака така”.

„Ништо посебно, најобично се облекувам, понекогаш носам штикли, но тоа се ретки ситуации само кога клиентот го бара тоа“.

„Кога работам како машко изгледам како ќе посака клиентот, спортски или елегантно. Кога работам како CD (crossdreser) секогаш одбирам убава и провокативна гардероба“.

„Зависи како сум расположена. Некогаш во тренерки, папучи. Некогаш фармерки, маица, патики или кратки шорцеви“.

На прашањето "Каде најчесто нудиш сексуални услуги ?"најголем дел од испитаниците ги наведоа хотелите, а покрај хотелите услугите ги нудат и во приватните апартмани, станови, клубови, но и отворените сцени односно работата на улица.

„Хотели, апартмани, клубови. Порано и на улица“.

„Хотел, дома, зависи каде ме викаат“.

„Во мојот стан или во кола, зависи тој каде ќе сака“.

„Во хотел на повик, или само придружба“.

„Хотел, шума, кола, улица, јавни тоалети, парк“.

„Хотел, кола, паркови, објекти во изградба или на отворени места (грмушки, некој дуќан и сл.)“.

„Во стан, понекогаш на улица“.

„Станови, хотели, мотели, апартмани. Но, најчесто работам надвор од Македонија“.

Како основна причина за започнување со сексуалната работа претходно наведовме дека се финансиите. На прашањето "Дали заработката од сексуалната работа ги задоволува Вашите потреби и за што најголем дел од истата ја трошите?" како причина ги наведоа секојдневните потреби, потребите околу децата, задоволување на потребите од дроги и психоактивни супстанци, како и инвестицијата во нивната работа:

„Ми ги задоволува потребите. Поголемиот дел од средствата ги трошам за кирија, месечни сметки, основни потреби“.

„Не ги задоволува моите секојдневни потреби и потребите од психоактивни супстанци“.

„Да, многу нормално. Најголемиот дел од средствата ги користам за лични потреби и потреби за работата, т.е. шминка, гардероба, обувки ..”.

„Да. Па гардероба, марихуана, цигари, излегување”.

„Не баш. Сопругот да не работи незнам дали ќе ни стигне. Две деца и ние двајца сакаме да јадеме, да се облечеме, стоплиме во зима итн..”.

„Да. На детето и мои потреби ”.

„Ги задоволува. Гардероба, лични потреби, табли, марихуана, алокохол”.

„Не, не е доволна сумата. Парите ги трошам на коцкање”.

На прашањето “Дали заработката ја делиш со некого ?” 22 % одговорија потврдно, и најчесто ги наведоа сопругот, партнерот, но беа застапени и случаи каде што беа наведени и макроата, а останатиот, односно поголемиот дел, одговорија негативно на истото прашање. Еден голем дел од сексуалните работници се и единствените членови кои остваруваат приходи во семејството, односно 26% од испитаниците.

5.3 Легализација на сексуалната работа

Потребата за промена на законската рамка која ја таргетира сексуалната работа се отсликува со прашањето: „Дали сте за легализација на сексуалната работа?“. Испитаниците во истражување беа со различни ставови. Голем дел од нив, односно 51%, потврдно одговорија на прашањето, а останатите не се согласуваат со легализацијата, односно 25%, но голем е и бројот на сексуални работници кои сеуште немаат изградено мислење за истото. Најголем дел од испитаниците односно 67%, веруваат дека со легализацијата или пак депенализацијата на сексуалната работа би им се подобрила состојбата во однос на здравствено осигурување, мирот, ненасилството и работното место, а исто така голем дел од испитаниците, односно 25 %, сметаат дека состојбата не би се променила. Само едел мал еден од испитаниците сметаат дека би се влошила состојбата.

Поставувањето на прашањето за подготвеноста за прифаќање на сексуалната работа како професија кај општата популација, доколку би била предложена како опција за вработување, при што доколку се одбие истата да се изгубат правата на невработено лице, донесе до различни ставови. Вкупно 33% од испитаниците сметаат дека е потребно

да се изготви друг закон со кој би се регулирало вработувањето на лица како сексуални работници, со цел да нема последици по прашање на губење на правата на невработените лица. Поголем дел од испитаниците односно 37%, одговорија дека не е возможно вработување на лица како сексуални работници доколку сексуалната работа е легализирана, пред се поради специфичноста на самата работа, и дека губењето на правата на невработеното лице би било неосновано. Само еден дел одговорија потврдно, односно дека треба и на лица од општата популација да им се понуди вработување како сексуален работник бидејќи тоа е работа како и сите други и така треба да се гледа на истата.

На прашањето „Во Холандија сексуалната работа придонесува 5 % од вкупниот буџет кои што го има државата од даноци. Дали мислите дека во Македонија би можело да се постигне истото?", 56 % од испитаниците сметаат дека многу би се допринело, но голем е и бројот на испитаници, односно 33%, кои сметаат дека државата на друг начин би требало да го постигне истото. Останатиот дел од испитаниците сметаат дека би допринело, но дека тоа не е потребно.

Дел од испитаниците во истражувањето, односно 40 %, сметаат дека доколку се легализира сексуалната работа, бројот на сексуално преносливи инфекции би се намалил, а голем е бројот на испитаници кои сметаат дека би немало никаква промена, односно 15%. Еден мал дел од испитаниците сметаат дека бројот на сексуално преносливи инфекции би се зголемил.

На прашањето „Од искуството во другите земји каде сексуалната работа е легална, по легализацијата на истата трговијата со луѓе се има зголемено. Што мислите што би се случило во Македонија?", вкупно 5 % од испитаниците сметаат дека состојбата би останала иста, а еден дел односно 29 % сметаат дека би се намила. Останатиот дел, односно 12%, сметаат дека трговијата со луѓе би била на исто ниво како и во другите земји каде што е легална сексуалната работа, односно би се зголемила трговијата со луѓе.

Свесноста за соработка со полицијата во борбата против трговијата со луѓе, како и поголемата свест за поддршка помеѓу заедницата, се покажа со прашањето „Дали Вие како сексуален работник/чка би и помогнале на полицијата во трговијата со луѓе доколку знаете дека некој/а сексуален работник/чка работи под присила?". Еден дел, односно 49%, одговорија потврдно, а останатиот дел, односно 51%, иако би сакале да помогнат, не би го сториле истото.

6. Заклучоци и препораки

Од вкупниот број на испитаници во истражувањето во трите сцени, односно отворената сцена, затворената сцена и сцената во Шуто Оризари, се дојде до заклучок дека сексуалната работа се смета како подеднаква на останатите. Финансиите за обезбедување на егзистенцијата, подобрување на квалитетот на живот, посветеноста кон децата, како и задоволувањето на различните индивидуални потреби се основна причина за започнување со сексуалната работа. Сето ова укажува на поголема и подетална промоција на сексуалната работа.

Секојдневието на сексуалните работници е подеднакво исто како и на луѓето од општата популација, за разлика од ставот на општата популација дека сексуалните работници се луѓе кои што не преземаат никакви обврски, неможат да бидат добри и посветени родители и сл.

Облеката неможе да го отслика статусот на сексуален работник. Најголемиот дел потврдија дека секојдневиот изглед не се поистоветува со изгледот при самата работа, спротивно на перцепцијата на општата популација во однос на секојдневниот изглед на сексуалните работници, како и изгледот на сексуалните работници при самата работа, односно „Девојка со високи потпетици, мини здолниште, изразена шминка" или „Момче со провокативна гардероба". Ова укажува на недоволно познавање на заедницата на сексуални работници, а за сето ова е потребно развивање на активности преку кои би се промовирале сексуалните работници.

Перцепцијата на потребата за промена на законската рамка која ја таргетира сексуалната работа кај сексуалните работници е зголемена. Кај еден дел од сексуалните работници може да се заклучи дека легализацијата на сексуалната работа е прифатлива, но еден голем дел од испитаниците сметаат дека е потребна промена на законската рамка, но не и легализација на сексуалната работа. Сето ова, сугерира на потребата од соодветна промена на законската рамка според потребите на сексуалните работници и воопшто сексуалната работа, но истовремено и подобрување на знаењата и обрвските на заедницата на сексуални работници со предвидената законска рамка која би била предложена.

Резултатите во однос на зголемената свесност за сексуалното здравје, како и подготвеноста на заедницата за соработка со полицијата во спречување на трговијата со луѓе, сугерира на континуирана соработка со здравствениот сектор, подобрување на секундарната здравствена грижа, зголемување на соработката со претставници на Министерството за внатрешни работи.

Анекс 1

Година на раѓање

Година на раѓање	Број	%
1957- 1962	1	1
1963- 1968	/	/
1969- 1974	11	15
1975- 1980	9	13
1981- 1986	13	18
1987- 1992	28	38
1993- 1998	11	15
Вкупно	73	100

Етничка припадност

	Број	%
Македонска	28	38
Албанска	5	7
Ромска	38	52
Бошњачка	1	1.5
Турска	1	1.5
Српска	/	/
Останато	/	/
Вкупно	73	100

Вероисповед

	Број	%
Православна	29	40
Католичка	2	3
Исламска	42	57
Протестантска	/	/
Атеист	/	/
Незнам	/	/
Вкупно	73	100

Образование

	Број	%
Без образование	8	11
Незавршено основно образование	9	12
Завршено основно образование	29	40
Незавршено средно образование	6	8
Завршено средно образование	19	26
Студент	/	/
Незавршено високо образование	4	3
Завршено високо образование	/	/
Вкупно	73	100

Анекс 2

Работен статус

	Број	%
Вработен	3	4
Невработен	51	70
Привремено вработен	15	21
Работи непријавено	4	5
Вкупно	73	100

Брачен статус

	Број	%
Сам/а	47	64
Во брак	7	10
Партнерство	9	13
Разведен/а	9	13
Останато	1	2
Вкупно	73	100

Со кого живее?

	Број	%
Сам/а	11	15
Пријател/и	10	14
Со роднини	3	4
Семејство	49	67
Останато	/	/
Вкупно	73	100

Поддржано од:

Во издание на :

STAR-STAR – The first sex workers' collective in the Balkans

Voluntary
Sex
Work

Research carried out amongst sex workers

Skopje 2016

Publisher: STAR-STAR – the first sex workers' collective in the Balkans

11th October Street No. 22

1000 Skopje

Republic of Macedonia

Author: Borche Bozhinov, Gligor Chanov

Proof-reading and translation: Bojan Ilkovski

Design: Igor Stojanovski

The realization of the research and the publication is supported by the Open Society Foundation.

We would like to express our gratitude to all of those who have given their expertise and support in the preparation and realization of the research.

Contents:

1. Research grounds
2. Key objectives of the research
3. Research method, time and location
4. Research team
5. Research data analysis
    5.1 Demographic data
    5.2 Voluntary sex work
    5.3 Legalization of sex work
6. Conclusion and recommendations
    6.1 Appendix 1
    6.2 Appendix 2

1. Research grounds

Sex workers are women, men and transgender persons who receive money or goods in exchange for sexual services, consciously engaging themselves in activities that generate income, even though they may not consider sex work as their profession.

General population's attitudes towards sex workers and sex work in general

"Prostitutes are taken by force, I don't think that a woman would do this job willingly because it is not easy at all. There are all sorts of men and you have to pleasure all different tastes. There are sadists, men with different kinds of fetishes, all sorts of things. I personally wouldn't allow myself to have that kind of work for a living, but I'm not here to judge those women and girls who are often lied to that they are going to get a job and they are taken to entirely different places. They have hope that life would shed light on them. I would never like to know what it is like to be in their shoes."

"Those who want fancy cars, a lot of cash, evenings out, purses, clothes and what not, have a common name. GOLD DIGGERS. We come across those in every corner. Now those are the ones I can't help but give stern looks to, and I can't feel sorry for them. I want money too and lots of other things, but I don't earn all of that by selling my body to someone with a thick wallet and a fancy car. Those girls really make me sick."

References:

http://www.who.int/hiv/topics/vct/sw_toolkit/115solution.pdf
http://forum.femina.mk/threads/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%82%D1%83%D1%86%D0%B8%D1%98%D0%B0.4927/page-7

In the Republic of Macedonia, as well as in many other countries, there is denunciation of sex work as a profession. The denunciation of sex work as a service continually occurs among the general population, as well as in state institutions. Examples of services, besides sex work, include services and professions aimed at satisfying certain bodily needs, i.e. masseur, yoga and aerobics instructors. Many individuals do use the previously mentioned services and professions to attend to their body needs. The use of services that satisfy bodily needs are not forbidden, therefore, why is sex work forbidden?

A synonym used by the general population for a sex worker is a "professional".

Sex work is commonly viewed as the oldest profession in the world. In some cultures the art of giving sexual pleasure was taught at school, and only those who successfully mastered the skills and knowledge related to sexual pleasures were qualified to do sex work. As long as asking for and giving money or material goods is not considered a crime in all other services, and as long as two consenting adults who engage in sexual relations is not considered a crime, the perception of "pure evil" is entirely wrong. The treatment of sexuality as a felony contributes to distancing of all sex workers from health services.

Other reasons that triggered this research include the continual "dedication" of government institutions to human right of human trafficking victims, but on the other hand ignoring and violating sex workers' rights on a daily basis by the police, institutions and the media.

2. Key objectives of the research

- Data collection, perceptions and attitudes towards voluntary sex work and the legalization of sex work.
- Raising general population's awareness about sex workers, sex work, as well as presenting the advantages and disadvantages of sex works legalization.

STAR-STAR, as a civil association that actively involves persons from the sex industry since its inception, has an objective to promote sex work which is most commonly a free choice and has absolutely no connections whatsoever with issues regarding human trafficking. Based on the continuous assessment of the realistic situation in the Republic of Macedonia in terms of general population's perception of sex work and sex workers in general, we have come to a conclusion that it is necessary to conduct a research in the city of Skopje, where most sex workers actually operate, in order to collect data and analyze sex workers' attitudes towards voluntary sex work and the legalization of sex work.

3. Research method, time and location

The survey method was employed in this research. The role of interviewers was performed by our outreach workers currently working in the Shuto Orizari scene, the closed scene and the health program assistant in the open scene. Before the interviewing process commenced, all interviewers underwent an appropriate training to be able to conduct the interviews using a carefully structured questionnaire focusing on the following topics:

- Demographic data
- Voluntary sex work
- Legalization of sex work

Each member of the team was trained to guarantee the privacy and the anonymity of all research participants.

The research was carried out in the period between April and May 2016 in Skopje, at the open scene where sex services are offered, the closed scene as well as the Shuto Orizari scene.

In the strategic planning process, it was determined that a sufficient number of interviewees to reflect the realistic attitude of sex workers about voluntary sex work and legalization of sex work would be 73 sex workers, i.e. one third of all sex workers who have been contacted from the three previously mentioned scenes.

4. Research team

Research participants:

- Borche Bozhinov, Research coordinator
- Gligor Chanov, Advocacy Program Assistant –quantitative and qualitative data analysis
- Ljupcho Popov, Health Program Assistant- interviewer
- Ljubinka Atanasoska , outreach worker- interviewer
- Imar Ergjun, outreach worker- interviewer

5. Research data analysis

5.1 Demographic data

The research encompassed 73 sex workers operating on the territory of the City of Skopje. The interviewees were women, men and transgender individuals from the open scene, closed scene and the scene of Shuto Orizari.

Sex	Number	%	Gender	Number	%
Female	29	40	Female	14	19
Male	44	60	Male	44	60
	73	100	Transgender	15	21

In terms of age structure, the greatest number of interviewees was born between the years of 1987 and 1992. Detailed data regarding age structure presented in Appendix 1.

The greatest percentage of interviewees was of Roma nationality 52%, followed by Macedonians 38%, Albanians and other nationalities (Appendix1).

The religion of 57% of the interviewees is Islamic, followed by 40% of Orthodox, as well as other religions. (Appendix 1).

The majority of our interviewees have a completed primary education, i.e. 40%, whereas 26% of them a completed secondary education as well as persons with no education at all, i.e. 11%, and four individuals with still incomplete higher education (Appendix 1).

All interviewees are permanent residents in the City of Skopje.

As far as employment status is concerned most of the interviewees are unemployed i.e. 70%, 21% are temporarily employed, and the rest work illegally (Appendix 2).

64% of the research interviewees are single, 13% of them live in a partnership, and the rest are married i.e. 10%, and those who are divorced comprise 13% (Appendix 2).

The majority of sex workers answered that they live together with their families i.e. 66%, followed by 15% of those who live on their own and interviewees who live together with friends 14% (Appendix 2).

A total of 56% of the interviewees have no children, and the rest have one or

two children i.e. 36%, and only 8% have three or more children (Appendix 2).

Besides the great percentage of those who have health insurance, i.e. 84%, there are still sex workers who either don't have it or are unable to legally regulate it, i.e. 16% (Appendix 2).

Only 27% of the interviewees are social welfare users, the rest, i.e. 73%, besides the unemployment status do not use or have no access to this right (Appendix 2).

5.2 Voluntary sex work

Exactly like every individual from the general population, sex workers have pretty much the same everyday life. The daily chores and duties related to children are those which have been singled out as the most common ones throughout the course of the research:

"Well, the greatest part of my day is occupied by completing house chores like cleaning, laundry, shopping, cooking, because I work at night."

"Besides the daily chores and the time spent with my child, I go out with friends for a coffee, maybe in a restaurant and then I go to work."

"After I finish my house chores, something which almost every woman does, I start preparing for work."

The majority of sex workers would like to present themselves in front of everybody else, if they were given the chance, as equally the same as any other member of any other profession; in addition, they emphasize the honesty with which they provide services in their profession and that apart from their professional endeavors they are responsible individuals like any other member from the general population.

"Well I would tell them that I am on the same level as any shop assistant, or a waitress."

"Sex work is a normal job like any other."

"Well, I would say that I neither steal nor lie. I simply earn the same way they do."

"Sex work is a profession like any other, regardless of whether you are a teacher, a hairdresser or a director."

"Just like any human who has a profession and works, I too earn for a living

from the job I do".

"People who offer sex for money. That is a normal job like any other such as to work in the field, sing… It is not the kind of job so that you fall in love with someone, just a sex service and nothing more."

"Woman who works and takes care of her family."

"A human who works in order to survive."

The interviewees have emphasized the lack of financial means as the main reason for having started to do sex work, as well as the fact that you are able to earn quickly and for some of them the desire to do the job that they do.

"You earn money quickly and I adore my job."

"Because I love my job and I earn a lot more and I am not exploited."

"Well because I have to, I am not with my parents anymore, so I started doing this job as I couldn't find another."

"Well, I have to, not because I want to, I don't have a stabile job and I have a child to look after which is why I stared doing sex work."

"The money. I don't want to depend on someone else for cigarettes, marijuana, evenings out."

"By looking at others doing it and earning good money, so I wished to try."

"The reason was my child – finances, of course."

"The reason was money. I needed it for psychoactive substances and that was the quickest way to earn."

"During my university studies I didn't have enough money to pay for my tuition fees, to secure a normal living and I needed help from my family."

The research interviewees primarily had identical opinions regarding sex work, i.e. that sex work is a job like any other, only a small number of them viewed it as a negative occurrence:

"It is job like any other, but it is not easy to sleep with five or more different people in a day."

"Just like any other job. I have worked this abroad as well, and trust me it is very different."

"It is very risky."

"Well, it's not easy to deal with different kinds of people, sex work is normal job."

"Well, it's a bit dangerous and scary, but I have to do it."

"Very bad, but I have to do this job."

"Well, it's not that great really, not everyone would like this job, it's bad, it's not so glamorous."

34% of the interviewees reported that sex work is their only source of existential income, and the rest, i.e. 66%, do other jobs apart from sex work.

The acknowledgement of sex work as their profession can be determined by interviewees' planning as to where they are going to work, the way in which they offer their services, as well as the preparation of the way they are going to look and their hygiene.

"I think about where I am going to work, I send adverts, make arrangement over the phone."

"On my working days, I plan where I am going work, I search for clients, and I pay attention to my hygiene."

"I go to the apartment, take a bath and wait for clients."

"I prepare myself mentally because I meet different kinds of people. I publish ads on the Internet, I turn my phone on and I wait readily to satisfy someone."

"I check my Facebook page, Internet dating sites and I start looking for clients. Once I make the arrangement I get ready for the client."

"Well I make the arrangement over the phone or via Facebook with my clients; I arrange the location and put my make-up and sexy clothes on."

"I go to the hairdresser and put on make-up to look pretty."

"Hmm, well I get mentally and physically ready to be able to make it. Normally clothes, make-up and I'm ready to go."

The general population's perception regarding the everyday attire and work of sex workers most commonly includes high-heeled shoes, miniskirts, red lipstick and provocative clothing. 66% of the interviewees reported that they don't look the same or wear the same clothes on a daily basis as they would while

they do their job, whereas 38% of them confirmed that they do look the same and do dress the same way.

The interviewees most commonly describe the way they look when they do their job as:

"I always wear make-up, high heels and a miniskirt."

"Normally like any other person, no make-up, no high heels."

"Depending on the needs, jeans, shirts, skirts, corsets."

"Well it's a rule; I can't do without make-up, high heels, perfume and other stuff. G string and nice underwear."

"Depending on the client, as they wish."

"Nothing special, I wear casual clothes, sometimes I put on high heels, but those situations are rare only when the client requests it."

"When I work as a male I look the way the client requests – sporty or elegant. When I work as a CD (cross dresser) I always choose nice and provocative clothing."

"Depends on my mood. Sometimes in a tracksuit and slippers. Sometimes jeans, T-shirt, sneakers or shorts."

When asked "Where do you most frequently offer sex services?" the greatest number of the interviewees answered that they prefer the hotels, however, besides hotels they also mentioned private apartments, flats, clubs as well as the open scene, i.e. in the streets.

"Hotels, apartments. I used to work in the street."

"Hotel, at home, depending on where I am called."

"In my apartment or in the car depending on where the client wants it."

"In a hotel on call, or just escorting."

"Hotel, woods, car, street, public toilets, park."

"Hotel, car, parks, construction sites or out in the open (bushes, some store etc.)."

"In an apartment, sometimes in the street."

"Apartments, hotels, motels. I most frequently do my job abroad."

As a main reason for having started doing sex work was finances as previously mentioned. When asked: "Does sex work satisfy your needs and what do you spend on the most part of your earnings?", the interviewees answered that it was the daily living expenses, needs of their children, satisfying their drugs and psychoactive substances addiction, as well as investments in their job:

"It satisfies my needs. The most of the money I earn is spent on my rent, household expenses and basic needs."

"It doesn't satisfy my needs. Daily needs and psychoactive substances needs."

"Yes, of course. The most of my money goes on personal needs and things I need for my job, I.e. make-up, clothes and shoes."

"Yes. Well, clothes, marijuana, cigarettes and going out at night."

"Not really. If my husband didn't work, I don't know whether we would be able to make ends meet. We have two children and two of us need to eat as well, buy clothes and pay for heating in winter."

"Yes. On my child and my personal needs."

"It does. Clothes, personal needs, marijuana, alcohol."

"No, the amount is not enough. I spend most of the money on gambling."

When asked "Do you share your earnings with someone else?" 22% of them answered that they did, and it was mostly their husband they share it with, however, there were cases where they share earnings with pimps. A great number of the interviewees are the only breadwinners in their families, or in the communities which they are a part of, i.e. 26% of them.

5.3 Legalization of sex work

The necessity for a change in the legal framework that targets sex work can be directly reflected in the answers of the question: "Are you in favor of sex work legalization?" The research interviewees had various opinions, nevertheless, the majority of them 51% have given an affirmative answer to the question, 25% of them gave a negative answer, and there are still many of them who have not come up with a concrete opinion regarding this question. The vast majority of the interviewees, i.e. 67% do believe that the legalization or de-

penalization of sex work would contribute to major improvements in terms of their healthcare insurance, peace, non-violence and the workplace; 25% of interviewees think that the situation would not change at all, and only a small number of them believe that the situation would deteriorate.

Different feedback was received on the question related to the willingness of accepting sex work as a normal profession even amongst the general population, therefore making it a legitimate and legal career choice by which sex workers will no longer have an unemployment status. 33% of the interviewees believe that an entirely new legal framework must be put forward by which sex workers' employment would be clearly regulated and ensure that there would be no negative consequences once the unemployment status is lost. The majority of the interviewees, i.e. 37%, believe that employment of sex workers as such would be impossible considering the specifications of the job itself, and the loss of unemployment status would be unfounded. A part of them, however, had an affirmative attitude towards this question, even more, they believe that anyone from the general population should be given the chance to do this job legally as it a job just like any other.

Additionally we have asked the following question: "In Holland sex work contributes with 5% of the money that their Government collects from taxes. Do you think that the same can be achieved in Macedonia?" 56% of the interviewees think that the contribution would be substantial, and a significant number of them, i.e. 33% think that the Government should seek other approaches to attain the same. The rest of the interviewees believe that it would result in tax contribution, but it would not be necessary. 40% of the interviewees believe that in case sex work is legalized, the number of sexually transmitted infections cases will substantially decrease, and a significant 15% of them believe that nothing will change in the least. A very small percentage of them think that the number of sexually transmitted infections will increase.

When asked "The experience from countries where sex work is legalized has shown that after the legalization of sex work the cases of human trafficking have increased. What do you think will happen in Macedonia?" 55% of our interviewees think that the situation will remain the same and 29% of them think that human trafficking incidence would decrease. The remaining part, i.e. 12% believe that after the legalization human trafficking incidence will increase the same way it did in the countries where sex work was legalized.

The awareness of the importance of cooperation with the police in the battle against human trafficking and the greater awareness for support within the community was clearly shown when the following question was asked: "Would you as a sex worker help the police in their fight against human trafficking if you knew that a certain sex worker is forced to their job?" 49%of them gave

an affirmative answer, and the rest 51% said that even though they wanted to help, they would not do it.

6.Conclusion and recommendations

Based on the answers given, the majority of interviewees from all three scenes, i.e. the open scene, the closed one and the scene from Shuto Orizari, consider sex work equal to all other professions. The finances to secure a living, the dedication to their children, as well as the satisfaction of various needs are the main reasons why these individuals have started doing sex work. All of this clearly points to the fact that a gbroader and more specific promotion of sex work is necessary.

The day-to-day life of sex workers, in actual fact, is not different from that of anyone else in the general population, however, the general population claims that sex workers are people who have taken no responsibilities and that they cannot be good and dedicated parents. The attire cannot reflect one's status as a sex worker. The majority of interviewees confirmed that their everyday look does not correspond to the one when they do their job, contrary to general population's perception of a sex worker as "Girl in high heels, miniskirt and heavy make-up" or "A guy wearing provocative clothes". This clearly shows that there is a serious lack of knowledge about the sex workers' community, which is why development of activities by which sex workers can be promoted is necessary.

The perception of the need to change the legal framework that targets sex workers is significantly expanded. One part of sex workers openly accept the legalization of sex work, however, a great part of them believe that the legal framework should be changed, but not legalization of sex work. All of this suggests that the change of legislature is necessary in a framework adequate for the needs of sex workers and sex work in general, as well as improvement of knowledge and responsibilities of the sex workers' community by the framework that would be proposed.

The results have shown improved awareness for their sexual health, readiness within the community to cooperate with police in an attempt to intercept human trafficking cases, continuous cooperation with the healthcare sector, improvement of secondary healthcare, and improved cooperation with members from the Ministry of Interior.

Appendix 1

Year of birth

Year of birth	Number	%
1957- 1962	1	1
1963- 1968	/	/
1969- 1974	11	15
1975- 1980	9	13
1981- 1986	13	18
1987- 1992	28	38
1993- 1998	11	15
Total	73	100

Ethnic origin

	Number	%
Macedonian	28	38
Albanian	5	7
Roma	38	52
Bosnian	1	1.5
Turk	1	1.5
Serbian	/	/
Other	/	/
Total	73	100

Religion

	Number	%
Orthodox	29	40
Catholic	2	3
Muslim	42	57
Protestant	/	/
Atheist	/	/
Don’t know	/	/
Total	73	100

Education

	Number	%
No education	8	11
Incomplete primary education	9	12
Complete primary education	29	40
Incomplete secondary education	6	8
Complete secondary education	19	26
Student	/	/
Incomplete higher education	4	3
Complete higher education	/	/
Total	73	100

Appendix 2

Employment status

	Number	%
Employed	3	4
Unemployed	51	70
Temporarily employed	15	21
Illegally employed	4	5
Total	73	100

Marital status

	Number	%
Single	47	64
Married	7	10
Partnership	9	13
Divorced	9	13
Other	1	2
Total	73	100

Lives with?

	Number	%
Alone	11	15
Friends	10	14
Relatives	3	4
Family	49	67
Other	/	/
Total	73	100

Supported by:

OPEN SOCIETY FOUNDATIONS

Published by:

STAR | OUT LOUD FOR SEX WORKERS